

Fig. 01. Skötselområdena vid Brunnsviken och N. Djurgården. (NDB)

Vetenskapsstaden

Detta område präglas av Vetenskapsstadens äldre institutionsbyggnader omgivna av backar med gamla grova ekar. Även Bergianska trädgårdens trädbestånd (anlagt på 1880-talet) har nått betydande dimensioner. Mellan dessa institutionsbyggnadsområden finns lägre partier med nyare bebyggelse eller öppna fält.

Fig. 02. NDB 5. Kungl. Vetenskapsakademien omgivet av grova ekar

Stigar går utmed Brunnsvikens strand genom hela området. Det finns också cykelvägar utmed strandområdet och i strandnära lägen men i de brantaste partierna mellan Botaniska institutionen och Frescati Hage finns trappor svåra att passera med cykel och barnvagn. En anlagd badstrand finns vid Frescati hage med badklippor och sandstrand. Bada går att göra på fler ställen från klipporna. Ett nakenbad finns alldeles norr om den anlagda badstranden.

Roslagsvägen utgör ett stort hinder till att sammanlänka universitetsinstitutioner vid Brunnsviken med det gamla Experimentalfältets nybyggda institutioner och Naturhistoriska Riksmuseet samt Universitetets Campusområde.

På lite längre sikt bör därför Roslagsvägen överäckas för att skapa denna helhet.

Mål

Området bevarar sin karaktär av äldre ”vetenskapsstad” med byggnation från 1800-talet med ingen eller mycket försiktig komplettering av befintlig bebyggelse. Park och skogsmiljöernas trädbestånd vårdas för ökad livslängd och vårdas främst med hänsyn till ekarnas särskilda värde för den biologiska mångfalden. Gång och cykelstråken förstärks intill Brunnsviken.

NDB 2. Bergianska Trädgården.

Botaniska trädgården som anlades här på 1880-talet utgör ett mycket naturskönt och attraktivt målområde i NSP med såväl en handelsträdgård och en park- och trädgårdsanläggning av internationell klass. Växter odlas här från olika håll i världen och Sverige.

Området förvaltas av Bergianska stiftelsen, Fastighetsverket och Stockholms Universitet och sköts enligt detaljerad vårdplan ,och blir därför bara föremål för några kommentarer här. Förutom alla odlade växter finns biotoper av stor betydelse för faunan. Viktiga småbiotoper för salamandrar är t.ex. de dammar som har anlagts i parken. Spår från medeltida markanvändning finns i området. (Se karta xx)

Fig. 03. Bergianska trädgården med Anderssonskas växthus

Bedömning

Mycket attraktiv promenad- och parkmiljö med bra naturinformation. Då parken utvecklas enligt ny vårdplan där bl.a. fälten mellan Vetenskapsakademin och den intensivt skötta

parkdelen norrut bör utsiktsmöjligheterna över Brunnsviken och exponering av bl.a. Riksmuseet beaktas. Stor hänsyn tas till landskapsbilden och de siktöjligheter som binder ihop hela Brunnsvikenområdet. Utsikten mot Naturhistoriska riksmuseet är här särskilt värdefull.

Mål

Bergianska trädgården fortsätter utvecklingen som botanisk trädgård av världsklass genom utökningar av odlingar på fälten söderut mot Botaniska Institutionen. Bergianska trädgården skall också fungera som ett informationscentrum för NSP.

Åtgärder

Bergianska Trädgården utvecklas enligt de riktlinjer som fastställs i särskild vård och utvecklingsplan.

Området är lättframkomligt genom alla stigar som löper genom området. Önskvärt är dock att en cykelväg för dem som passerar området på färd runt Brunnsviken genom området tydligt markeras .

Tillgängligheten är också mycket bra genom en station på Roslagsbanan, busshållplats i närheten på Roslagsvägen och också möjlighet att komma hit med båt sommartid. En stor parkeringsplats finns vid infarten. Då Bergianska trädgården utgör en viktig inkörsport till hela norra delen av Nationalstadsparken är det önskvärt att området kan utvecklas som en port, ett informationscentrum och servicecentrum för besökare i hela NSP. Om ytterligare parkeringsytor behövs så bör de ligga mellan järnvägen och Roslagsvägen. Det bör övervägas att flytta hela den nuvarande parkeringen dit också. Nuvarande parkering kan därvid tas i anspråk för servicebyggnader.

På sikt bör övervägas att ha planskild korsning med väg under Roslagsbanan för besökare till parken. Hållplatsen i Frescati skulle med fördel flyttas närmre tunnelbanestationen vid Universitetet och då bör en ny entré till Bergianska skapas närmre Vetenskapsakademien.

Roslagsvägen utgör en stor barriär också för faunan och önskvärt är att grönstråk kunde förbinda Brunnsvikenområdet med övriga Norra Djurgården.

NDB 3. Fälten mellan Botaniska institutionen – Vetenskapsakademien och Bergianska Trädgården.

Området tillhör Bergianska Trädgården, Vetenskapsakademien och Stockholms Universitet. Fältet delas i två hälften av Roslagsbanan idag och har en begränsad användning för Bergianska odlingsverksamhet. Det västra området används för kompletterande odlingar och hantering av trädgårdsavfall medan fältet öster om järnvägen består av ett öppet gräsfält. Intill järnvägen finns rader av gamla lindar. De öppna fälten öppnar utsikten över Brunnsviken mot Naturhistoriska riksmuseet. Till följd av nyttjandet som arbetsyta med trädgårdsavfall hyser området ett flertal sällsynta växter. Intill Brunnsviken finns idag naturskola och Fastighetsverkets byggnader för underhåll och skötsel av området. Delar av de öppna fälten kommer tas i anspråk av nya planteringar och trädbestånd enligt Bergianska Trädgårdens vårdplan.

Bedömning

Området har stor betydelse för landskapsbilden mot och över Brunnsviken och vid Naturhistoriska riksmuseet. Hänsyn bör tas till de sällsynta ”ogräsen” som kräver störda marker – ruderatömråden. Naturskolan ligger strategisk bra för naturstudier i och intill Brunnsviken och de lövdominerade skogarna söder om Bergianska

Mål

Park- och odlingsverksamhet som anknyter till Bergianska trädgården och som ej stör utan förstärker landskapsbilden. Naturskolans verksamhet utgör en viktig pedagogisk verksamhet i området.

Åtgärder

Det öppna stråket skapar utsikter över Brunnsviken mellan Haga och Naturhistoriska riksmuseet. Merparten av fälten borde därför utgöra gröna öppna stråk. Fälten öster om järnvägen borde kunna användas för utökade trädgårdsodlingar för Bergianska trädgården. Det finns bl.a. stort behov av att odla arter för restaurering av ängs- och hagmarker där det moderna åkerbruket slagit ut dessa arter. Ytterligare dammar och anlagda våtmarker skulle gynna den biologiska mångfalden

Alternativ till dagens slätter är odling av utsäde till allmogeåkrar för att stärka den biologiska mångfalden i åkerkanter och nyplanteringar.

NDB 4. Frescati koloniområde

Söder om Lilla Frescati utbreder sig ett koloniområde på båda sidor om Roslagsbanan i ett avsmalnande fält mot söder.

Bedömning :

Botaniska institutionens odlingar och de mer igenväxande områdena runt omkring borde planeras för en mera ordnad verksamhet. Idag är området vildvuxet med nyponsnår och kulturflyktingar och är i stort behov av upprustning.

Koloniområdet mellan järnvägen och Roslagsvägen är mer välordnat och välkött men bör i sin sydligaste del planeras bättre.

Åtgärder

Det vore önskvärt att kolonilotts föreningen tillsammans med Botaniska institutionen tar ansvar också för hävden av det närmaste området med komposter m.m. och slätter av öppna ytor.

På lång sikt är det dock sannolikt att en mindre del av området behövs för en utökad trafik på Roslagsbanan som i sin tur kan bli mer nergrävd och överdäckt utmed en del eller hela denna sträckning. Alternativa förslag på sträckning av Roslagsbanan finns.

NDB 5. Skogsområden och sluttningar mot Brunnsviken från Botaniska Institutionen i norr till Frescati Hage i söder

Området består av halvöppna f.d. hagmarker som är under igenväxning. Särskilt omkring Botaniska institutionen (anlagd 1964), Vetenskapsakademin (anlagd 1915) och f.d. Skogshögskolan (anlagd 1915) finns ett mycket värdefullt ekbestånd med gamla grova ekar i halvöppna lägen. Särskilt yngre lönnar håller successivt på att ta över i de slutna partierna. I bergsområdets hållpartier och branter dominerar tallen, men ekinslaget är även här stort. I nordostbranterna mellan f.d. Skogshögskolan och Botaniska institutionen. har skogen en mer sluten karaktär med grova tallar och grova ekar, men också inslag av såväl triviala och ädla lövträd och enstaka granar.

I parkområdet mellan institutionsbyggnaderna på f.d. Skogshögskolan finns ett arboretum med många olika trädarter.

Området är livligt besökt främst av studenter och personal från institutionerna runt omkring.

Under varma sommardagar utnyttjas badmöjligheterna flitigt.

Bedömning

Bebyggelsen och parkmiljöerna med ek och främmande trädslag i parken ger området en tilltalande särprägel. Ekbeståndet här som är tämligen väl undersökt när det gäller skalbaggsfaunan (Ehnström m.fl.) hör till de områden i NSP där man hittat flest rödlistade vedinsekter och har ett mycket stort skyddsvärde. Även arboretum intill institutionsbyggnaderna har ett högt botaniskt värde.

Mål

Karaktären av halvöppen hagmark där ek dominerar skall bibehållas och förstärkas. Områdets hotade arter skall långsiktigt bevaras i området. I f.d. Skogshögskolans parkområden skall parkkaraktären med främmande trädslag bevaras. Tillgängligheten skall vara god genom stigar med god framkomlighet i området och för förbindelser med övriga Brunnsvikenområdet.

Åtgärder

Naturmarken delas in i två delområden för olika skötselriktningar:

Delområde a, det strandnära området.

Här eftersträvas hagmarkskaraktär med fristående solitära ekar i ett halvöppet landskap. Rójningen av uppväxande träd i ekbeståndet görs etappvis. De gläntor som finns idag hålls öppna genom slyrójning och slätter (med slätterbalk) På sikt öppnas områdena allt mer men hela tiden med bibehållande av tätare snår och buskage. Vid gallringarna bör eftersträvas att behålla träd och buskar av olika arter. Intill badplatsen kan området öppnas mera.

Delområde b, höjdlägena och de nordöstexponerade helt slutna delarna.

Här bör skogen få utvecklas mot en barrskog med inslag av bl.a. ek. Skogen är redan idag så pass slutna och hys er som sådan så stora värden att det inte är aktuellt att rädda ekbeståndet långsiktigt annat än med någon enstaka rójning runt de värdefullaste ekarna. Död ved i alla stadier av nedbrytning är viktig. Området kan möjligen gallras försiktigt för att långsiktigt trygga återväxten.

Delområde c, består av halvöppna backar omkring Botaniska institutionen och Kungliga Vetenskapsakademien. Här finns många grova ekar och i övrigt en del äldre ädellövträd och tallar som viktiga inslag i miljön. Särskilt ekarna bör frirójjas från skuggande yngre träd.

Delområde d. Parkområdet som omger den f.d. Skogshögskolan byggnader består av ett arboretum med både inhemska och utländska träd som nu fått ansenliga dimensioner. För att de värdefullaste träden ska få god utveckling bör en försiktig gallring göras särskilt i den sydligaste delen.

Institutionsområdets centrala park skall skötas som nu med normal parkvård men med beaktande av de olika trädarternas fortsatta existens och också förnygring.

För dem som inte vill bära sin cykel i trapporna för att passera "nudistberget" bör tydligare anvisningar finnas om hur stigen på östra sidan av berget går vidare till Botaniska institutionen. Även stigen nedanför Botaniska institutionen mot Bergianska trädgården bör göras mer tillgänglig för cykelåkare.

På längre sikt bör byggas träbryggor / bro för passage med cykel, barnvagn och rullstol intill stranden i nivå med nuvarande stigar utan trappor för vidare färd runt hela Brunnsviken.

Fig. 04. NDB 6. Kräftriket. Strandpromenaden utmed Brunnsviken.

NDB 6. Kräftriket

Området domineras av institutionsbyggnader som kom till 1912 då Veterinärhögskolan byggdes. Byggnaderna kringgärdas av ståtliga parkträd bl.a. många grova ekar och andra ädla lövträd. En villa från 1880-talet med snickarglädje finns också bevarad i området. Intill strandpromenaden finns parkmiljö med de flesta ädla lövträd representerade tillsammans med främmande trädslag. Miljön berikas också av Bellmanstatyn intill strandstigen. Utsikten mot Brunnsviken är tilltalande. Området förvaltas av Fastighetsverket och sköts av KDF. Sydsidan av udden finns centrum för kanotsport och rodd.

Fig. 05. NDB 6. Kräftriket, f.d. Veterinärhögskolan numera tillhörande Stockholms Universitet

Bedömning

Den kulturhistoriska miljön omfattar både bebyggelse och park som tillsammans bildar en estetiskt tilltalande helhet som är lättillgänglig genom strandpromenad med goda utblickar över Brunnsviken..

Mål

Området bevarar karaktären av äldre institutionsområde i parkmiljö. Möjligheterna för allmänheten att hyra båtar, roddbåt eller kanoter bör utvecklas.

Åtgärder

Området bör skötas som park men med mer sluten vegetation i sluttningarna mot Brunnsviken.